

Stockholm 2026-01-12

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

LI2025/01499

li.dl@regeringskansliet.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende SOU 2025:69 Effektivare samverkan för djur-och folkhälsa (LI2025/01499)

Branschorganisationen Svensk Fågel vill härmed tacka för möjligheten att inkomma med yttrande gällande regeringens förslag till betänkandet om Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa (SOU 2025:69).

Svensk Fågel företräder svensk matfågeluppfödning och produktion av fågelkött och representerar cirka 99 procent av all kycklingproduktion i landet. Vi samlar hela värdekedjan – från avel och kläckning till foder, uppfödning och slakt. Samtliga av våra slakterianläggningar är 853-anläggningar.

Branschorganisationen tillsammans med sina medlemmar arbetar för högsta möjliga standard inom djurhälsa, djurvelfärd och livsmedelssäkerhet. Kontrollen av djurvelfärden i primärled beslutad av Jordbruksverket kontrolleras av ett oberoende ackrediterade kontrollorgan. Program har även utvecklats för lastning, transport och hantering på slakteri. Djurhälsoprogram och program som avser förebyggande smittskydd- och biosäkerhet samt livsmedelssäkerhet beslutas också av Jordbruksverket där provtagning och kontroll sker av fältverksamma fjäderfäveterinärer och ackrediterade laboratorium.

Sammanfattande ställningstagande

Svensk Fågel välkomnar ambitionen att effektivisera informationsflöden mellan myndigheter och aktörer för ett mer sammanhållet smittskydd. En lagstadgad möjlighet till datadelning kan minska dubbelarbete, förenkla för företagare och ge snabbare respons vid smittutbrott. För att detta ska fungera krävs dock robusta skydd för företagsdata och personlig integritet, inklusive strikt ändamålsbegränsning och en uttrycklig bestämmelse om sekretessöverföring.

Digitaliseringen måste leda till verklig förenkling och minskad administration. Systemen bör utformas i nära dialog med näringen och bygga på principen "en uppgift, en gång" samt en gemensam digital ingång. Till exempel kan offentlig kontroll samordnas bättre och ta hänsyn till befintliga branschprogram, exempelvis Smittskydd på Gård, så att gårdar och lantbruksföretag som redan uppfyller höga standarder inte drabbas av dubbla kontroller.

Svensk Fågel stödjer ansatsen om "One Health". Här önskar Svensk Fågel betona vikten av ett rättvist ersättningssystem vid myndighetsingripanden mellan dom olika djurslagen. Staten ska bära kostnaderna för smittskyddsåtgärder och lagstiftningen är i behov av större ändringar än enbart ett tillägg om ersättningar till djurägare inom ramen för smittspårningsutredningar.

Svensk Fågel tillstyrker förslaget att ansvaret för smittsamma sjukdomar hos sällskapsdjur flyttas till länsstyrelserna och välkomnar ett tydligare uppdrag kring antimikrobiell resistens (AMR). Arbetsmiljöverket bör också involveras vid zoonosutbrott för att värna djurhållares och anställdas hälsa.

Svensk Fågel ser fram emot att vara en fortsatt aktiv och konstruktiv part i det fortsatta arbetet med att stärka svenskt smittskydd och konkurrenskraften för de gröna näringarna.

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

LI2025/01499

li.dl@regeringskansliet.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

Svensk Fågels synpunkter på enskilda förslag

Svensk Fågel ser positivt på ambitionen att effektivisera informationsflöden mellan myndigheter och andra aktörer. Precis som betänkandet anger så sker mycket informationsdelning redan idag, men via specifika avtal och manuella processer. Ett korrekt implementerat system kan minska dubbelarbete, förenkla för företagare och ge snabbare respons vid smittutbrott. Svensk Fågel stödjer därför en lagstadgad möjlighet till datadelning för att skapa ett mer effektivt och sammanhållet smittskydd. Svensk Fågel vill dock understryka följande avgörande förutsättningar:

Skydd av företagsdata och personlig integritet

Förslagen om direktåtkomst till Jordbruksverkets register är känsliga. Svensk Fågel delar därför de farhågor som Justitiekanslern (JK) och Riksdagens ombudsmän (JO) lyfter i sina respektive yttranden till betänkandet. Det måste säkerställas att skyddet för lantbrukaren och därmed företagens affärskritiska information är robust och att det finns en tydlig, lagstadgad tystnadsplikt för alla parter som får tillgång till data. Det är därför helt avgörande att tillgången till data är strikt begränsad till vad som är absolut nödvändigt för det specifika smittskyddsändamålet. Det måste även finnas robusta tekniska och legala skydd mot att data används för kommersiella eller andra otillbörliga syften. Svensk Fågel är därför tveksam till att slakterier ska ha tillgång till data när det gäller dom enskilda gårdarna, av såväl konkurrensskäl som integritetsskäl, tex. avseende ytor, antal djurplatser och antalet djur utöver förekomst epizootier samt zoonoser, i synnerhet när det förekommer ett fåtal aktörer på den svenska marknaden. Tillgång till data bör därför begränsas till organisationer som av Jordbruksverket driver djurhälsoprogram.

Det är av yttersta vikt att betänkandets förslag om införandet av en bestämmelse om sekretessöverföring blir genomförd. När data delas mellan myndigheter, eller med andra aktörer, måste sekretessen följa med informationen genom hela kedjan. Det är oacceptabelt om känsliga företagsdata förlorar sitt juridiska skydd bara för att de flyttas från en myndighet till en annan. En uttrycklig bestämmelse om sekretessöverföring stärker skyddet för den enskilde och är en förutsättning för att bibehålla förtroendet för systemet. Sekretessen måste dessutom tillämpas enhetligt mellan dom olika myndigheter, oavsett vem och när datan hanteras.

Vid informationsdelning är det av vikt att påminna om att förekomst av ett specifikt smittämne i en flock i ett visst område inte alls har relevans för läsare/konsumenter i just det området eftersom produkter som härleds till en gård inte per automatik saluförs lokalt. Vidare kan gårdar enkelt identifieras när det förekommer ett fåtal eller endast ett i länet.

Användarvänlighet och minskad administration

De digitala systemen måste utformas i nära dialog med näringen för att garantera att de är intuitiva och minskar den totala administrativa bördan, inte skapar nya flaskhalsar. En gemensam digital ingång till myndigheter "en väg in" samt "en uppgift, en gång" skulle bidra till att minska administrationen och öka transparensen mellan myndigheterna.

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

LI2025/01499

li.dl@regeringskansliet.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

Minskad regelbörda och befintliga branschprogram

Digitaliseringen måste leda till en faktisk förenkling, inte bara för myndigheterna utan för den enskilda lantbrukaren där dubbla kontroller och onödig rapportering behöver minska. Den offentliga kontrollen behöver samordnas bättre mellan myndigheterna för att undvika dubbelarbete och ta hänsyn till befintliga branschinitiativ och certifieringar.

Sveriges goda djurhälsoläge bygger på ett framgångsrikt samarbete mellan stat och näring, där frivilliga kontrollprogram spelar en central roll. Program som Smittskydd på Gård inklusive salmonellakontroll för fjäderfä och Campylobacterprogrammet är exempel på hur branschen och den enskilda djurägaren tar ett stort ansvar för smittskydd och djurhälsa. I betänkandet konstateras att det finns behov av utökad offentlig kontroll av förebyggande smittskyddsåtgärder eftersom frivilliga program inte täcker alla djurhållare. Svensk Fågel vill understryka att en sådan kontroll måste utformas så att den kompletterar – inte duplicerar – befintliga system.

Företag som är anslutna till certifierade kvalitetsprogram och frivilliga kontrollprogram ska få detta tillgodoräknat i form av minskad offentlig kontroll. Annars riskerar vi att bestraffa de företag som redan går före i smittskyddsarbetet, vilket vore kontraproduktivt.

Ett stärkt helhetsperspektiv – "One health" och viltets roll

Svensk Fågel stödjer ansatsen om "One health", som binder samman djurhälsa, folkhälsa och miljö. Svensk Fågel anser dock att utredningen inte fullt ut beaktat vilda fåglars roll som smittreservoar och därmed en kritisk komponent i smittskyddskedjan:

Fågelinfluensa visar med all tydlighet att vilda fågelpopulationer utgör en betydande och reell smittrisk för fjäderfäbesättningar. Ett nationellt smittskydd behöver snabbare ta hänsyn till utvecklingen hos vilda djur/fåglar och anpassa såväl bekämpnings- som ersättningslagstiftningen för ett bibehållet smittskydd och inte minst en fortsatt hållbar livsmedelsproduktion.

Ett konkret exempel just nu under december 2025, är när fågelinfluensa har drabbat tre anläggningar med avelsdjur. Avlivning av avelsdjur och destruktion av alla befruktade ägg från anläggningarna innebär en akut brist på ca 1,3 miljoner kycklingar och att ett 50-tal kycklinguppfödare står med helt eller delvis tomma stallar. Smittade anläggningar ersätts enligt epizootilagstiftningen (men enbart 50 procent av produktionsbortfallet) men de lantbrukare som blir utan kyckling betraktas **inte** som direkt drabbade och ersätts inte alls, enligt preliminära besked från Jordbruksverket.

Förtydligad ansvarsfördelning

Svensk Fågel tillstyrker förslaget att ansvaret för smittsamma sjukdomar hos sällskapsdjur flyttas från kommunerna till länsstyrelserna. Detta skapar en mer enhetlig och kompetent hantering och är en viktig åtgärd för att minska risken för smittspridning mellan sällskapsdjur och lantbrukets djur.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LI2025/01499

li.dl@regeringskansliet.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

Svensk Fågel är även positiva till ett tydligare och mer samordnat ansvar för arbetet mot antimikrobiell resistens (AMR), där Sveriges lantbrukare redan idag är världsledande.

Förslaget att förtydliga länsstyrelsernas uppdrag inom AMR-arbetet är välkommet och centralt för både djur- och folkhälsan.

Djurhållares och anställdas hälsa är en självklar prioritet samtidigt som gårdens verksamhet och produktion behöver kunna fortgå. Svensk Fågel har därför inga synpunkter på att Arbetsmiljöverket föreslås bli en tydligare part i samråd vid zoonosutbrott. En förutsättning för att det ska fungera optimalt är att man gemensamt inom Zoonosrådet i förväg diskuterat om rimliga åtgärder vid respektive myndighet, för varje specifikt smittämne. Här bör även näringen bjudas vid sådana diskussioner.

Ersättning och ekonomisk trygghet

Svensk Fågel betonar vikten av ett rättvist ersättningssystem vid myndighetsingripanden. Idag ersätts djurägare med fjäderfä enbart med 50 procent av produktionsbortfallet vid tex. fågelinfluensa (epizooti) samtidigt som epizootier för övriga djurslag inom lantbruket ersätts med 100 procent. Förtroendet för smittskyddssystemet bygger på att djurhållare inte drabbas av orimliga ekonomiska konsekvenser vid misstanke om eller utbrott av smitta, d.v.s. ersättningen måste täcka faktiska kostnader och produktionsbortfall för de djurägare som drabbas.

Det är därför positivt att det i betänkandet står att den som drabbas av beslut om smittskyddsåtgärder ska ha rätt till ersättning. Smittskydd är ett allmänintresse som skyddar hela samhället, vilket innebär att staten – inte den enskilde djurhållaren – ska bära kostnaderna för myndighetspålagda åtgärder.

Epizootiförordningen och Jordbruksverkets ersättningsbestämmelser är i akut behov av anpassning om regeringens inställning är att ”den som drabbas av beslut om smittskyddsåtgärder ska ha rätt till ersättning”.

Offentlig kontroll bör i huvudsak vara skattefinansierad och inte lägga en orimlig ekonomisk börda på enskilda företagare. Kostnader för utveckling, anpassning och underhåll av IT-system för datadelning ska heller inte belasta lantbruksföretagen. Ansvar för finansiering måste ligga på staten för att säkerställa ekonomisk neutralitet.

Svensk Fågel vill härmed tacka för att getts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet.

Med vänliga hälsningar

Maria Donis, VD
Branschorganisationen Svensk Fågel

Pia Gustavsson, veterinär
Branschorganisationen Svensk Fågel